

Učebné osnovy

Tvorí vlastný didaktický program vzdelávania pre každý predmet. Vychádzajú z Inovovaného štátneho vzdelávacieho programu a reflektujú profil absolventa a zameranie školy.

Názov predmetu	Geografia
Vzdelávacia oblasť	Človek a spoločnosť
Časový rozsah výučby podľa i-ŠVP + i-ŠkVP	1+0 hod. týždenne, spolu 33 vyučovacích hodín
Ročník	deviaty
Škola	ZŠ Lehnice, Školská 840, 930 37 Lehnice
Stupeň vzdelania	ISCED 2
Názov i-Školského vzdelávacieho programu	Inovovaný ŠkVP pre nižšie stredné vzdelávanie ISCED2 na ZŠ Lehnice
Motto i-ŠkVP	Naše storočie bude také, ako si preň vychováme naše deti.
Dĺžka štúdia	5 rokov
Forma štúdia	denná
Vyučovací jazyk	slovenský jazyk

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom i-ŠVP pre príslušný vzdelávaci predmet.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/statny-vzdelavaci-program/geografia_isced2.pdf

CHARAKTERISTIKA PREDMETU

Učebný predmet geografia rozvíja u žiakov poznanie jedinečnosti planéty Zem. Od toho sa odvíja obsah predmetu. Žiaci pochopia význam poznania zákonitostí Zeme. Uvedomia si, že dokonalé pochopenie princípov existencie Zeme im pomôže ju využívať a chrániť. Kompetencie, ktoré žiaci prehĺbujú štúdiom geografie, umožňujú im spoznávať krajinu, zákonitosti jej usporiadania, možnosti optimálneho využitia a ochrany krajiny človekom. Obsah geografie sa sústreďuje aj na väzby prírody a ľudskej spoločnosti. Vzhľadom na nárast problémov vyplývajúcich z aktivít človeka a ich dopadu na prírodné prostredie i na spoločnosť,

žiaci získajú aj skúsenosti ako reagovať na zmeny v priestore, pochopiť ich a v budúcnosti riešiť. Základnou geografickou kompetenciou je práca s mapou. Vedieť pracovať s mapou, čítať ju, analyzovať obsah mapy a interpretovať ho, orientovať sa podľa mapy, vedieť zhotoviť jednoduchý náčrt okolia a iné. Túto základnú kompetenciu podporujú i záujmy žiakov nielen o svoje okolie, ich možnosť cestovať, pracovať s internetom a i. Spoznávanie Zeme je základnou podmienkou jej ochrany. Každé miesto na Zemi je iné, líši sa podnebím, rastlinstvom, živočíšstvom, obyvateľmi a ich výtvormi. Obyvateľstvo v rôznych častiach sveta sa líši nielen jazykom, ale aj svojou kultúrou či spôsobom života. Poznanie týchto charakteristík a ich pochopenie vedie k porozumeniu predovšetkým vzájomných väzieb v krajine. Posúdiť postavenie Slovenska v porovnaní s ostatnými štátmi, ako ďalej zmeniť súčasný stav a pričiniť sa o rozvoj Slovenska a jeho regiónov tiež patria do geografického poznávania. Námety, čo môže každý žiak urobiť pre svoje mesto, svoj región, sú súčasťou praktického geografického výstupu potrebného pre bežný život.

CIELE PREDMETU

- Získať základné vedomosti o Austrálii a Amerike, geografických charakteristikách obidvoch svetadielov,
- rozvíjať schopnosť objavovať a snahu vysvetľovať, hľadať vzájomné vzťahy a vysvetľovať ich,
- prejavovať záujem o spôsob života ľudí v rôznych častiach sveta,
- vedieť čítať mapu, orientovať sa na nej a podľa nej v praxi – (plány miest, autoatlas, mapy na internete) riešiť modelové situácie,
- vnímať jedinečnosť prírodných javov a výtvorov na Zemi a vysvetliť prírodné javy na základe vedomostí,
- rozumieť grafom, diagramom,
- hľadať riešenia na otázky, hľadať informácie, svoje riešenia problémov interpretovať (riešiť projekt, prezentovať ho, diskutovať o návrhoch),
- oceniť krásu kultúrnych pamiatok, vážiť si ich a chrániť,
- orientovať sa na mape podľa súradníc,
- podľa príkladov vysvetliť ako vzniká pohorie, kaňon, rieka, ľadovec, púšť, dažďový prales,
- uviesť príklady v jednotlivých regiónoch sveta so zameraním na Austráliu a Ameriku,
- pripraviť projekt, získať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať, vypracovať a odprezentovať ho,
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych,

- získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru.

KOMPETENCIE

Geografia rozvíja súbor kľúčových kompetencií, ktoré majú prevažne priestorový a integrujúci charakter. Považuje sa za ne súbor vedomostí, zručností a schopností, ktoré vie žiak správne skombinovať a tak porozumieť, interpretovať a prakticky využívať danosti krajiny

► Základné predmetové kompetencie (spôsobilosti)

Žiak je schopný:

- orientovať sa na mape – automapa, internetová mapa, turistická mapa,
- určiť geografickú polohu bodu na mape,
- geografickými súradnicami, vedieť čítať a interpretovať údaje z máp, plánov a iných zdrojov,
- vedieť diskutovať o cestách objaviteľov do rôznych častí sveta,
- pripraviť projekt, získavať informácie, hľadať odpovede na otázky, porovnávať, triediť, vyhodnocovať, vypracovať a prezentovať ho,
- diskutovať o geografických zaujímavostiach – prírodných a kultúrnych, získavať údaje zo zdrojov, využiť internet, odbornú literatúru, tvoriť mentálne mapy so symbolmi,
- rozvíjať jednotlivé druhy funkčnej gramotnosti.

Žiak sa naučí chápať:

- vznik a proces prírodných dejov v jednotlivých oblastiach sveta, vzájomné väzby v krajine

► Komunikatívne a sociálno-interakčné spôsobilosti

- Správne sa vyjadrovať verbálne, písomne a graficky k danej učebnej téme,
- vedieť spracovať a prezentovať jednoduchý projekt so zameraním na ciele, metódy, výsledky a ich využitie,
- rozumieť rôznym typom máp, grafov a tabuliek,
- spolupracovať pri získavaní informácií, hľadaní riešenia problémov vo dvojici alebo v menších skupinách,
- identifikovať a správne používať základné pojmy.

► Interpersonálne a intrapersonálne spôsobilosti

- Hľadať odpovede na otázky, zdôvodňovať, uvažovať, hodnotiť,
- poznať a pochopiť prírodné procesy a vedieť ich využívať v praxi,
- vážiť si iné kultúry pri zachovaní vlastnej identity,
- získané schopnosti využiť pri oddychových aktivitách (cestovanie, rekreácia),
- hodnotiť vlastné výkony a pokroky v učení.

► Schopnosť tvorivo riešiť problémy

- Získavať informácie, ktoré sú potrebné k dosiahnutiu cieľa,

- rozvíjať podnikateľské zručnosti žiakov (cestovné kancelárie, rozvoj regiónov),
- zhodnotiť perspektívy rozvoja krajiny pre budúcnosť,
- riešiť úlohy zamerané na rozvoj porozumenia a aplikácie.

OBSAH VZDELÁVANIA

V 9. ročníku je obsahom štúdia geografie Planéta Zem a na nej Austrália a Amerika. Poznatky sú interpretované v teoretickej aj v praktickej rovine a sú poskytované motivačným spôsobom.

Obsahové témy:

- Orientácia na mape svetadielov, orientácia na mape sveta – tematické mapy, čítanie rôznych druhov máp, poznať svetadiely, oceány.
- Pásmovitosť na Zemi. Podnebné pásma, rastlinné pásma.
- Poloha Austrálie – fyzickogeografická, matematickogeografická.
- Prírodné pomery - podnebie, podnebné pásma na Zemi, Austrália v podnebných pásmach, povrchové celky (Austrálske Alpy, Ayers Rock), vodstvo, rastlinstvo a živočíšstvo (koala, kengura, eukalyptus), životné prostredie, Gondwana, Pangea.
- Obyvateľstvo v Austrálii, objavenie a príchod prvých obyvateľov a ich spolužitie s Aboriginmi, Aboriginovia, objavenie Austrálie Jamesom Cookom.
- Mestá a život v nich, kultúrna rôznorodosť, typy sídiel v Austrálii, multikultúrne mestá, Sydney, Brisbane, Melbourne, Canberra.
- Kultúra, veda, šport.
- Spoločenské zvyky - spoločenský zvyk, tradícia, čo potrebujeme vedieť pri ceste do Austrálie.
- Austrálske naj...
- Poloha Ameriky vo vzťahu k ostatným svetadielom a oceánom.
- Podnebie, faktory ovplyvňujúce podnebie (morské prúdy, geografická šírka, prúdenie vetrov), podnebné pásma, geografická šírka, oceány – morské prúdy, vetry, povrch - pohoria, nížiny, vznik pohoria, - vrásové, kryhové (Kordillery, Andy, Amazonská nížina).
- Vodstvo na pevnine, okolo pevniny (Mississippi, Amazonka, 5 veľkých jazier, vodopády – Niagarské, vznik vodopádov na rieke. Prieplav (Panamský), zálivy (Golfský, Hudsonov), prieliv (Magalhaesov, Beringov).
- Rastlinstvo a živočíšstvo – súvislosť rastlinstva a podnebných pásiem, národné parky, rastlinné pásma (tundra, tajga, listnaté lesy, stepi – prerie, pampy, púšte, dažďové lesy). Národné parky – Yelowstonský, Yossemitský.

- Obyvateľstvo v Amerike, príchod Európanov, Mayovia, Aztékovia, Inkovia. Súčasné zloženie obyvateľstva.
- Štáty v severnej Amerike a hlavné mestá, USA, Kanada, Mexiko, rozmiestnenie obyvateľstva.
- Štáty v južnej Amerike a vybrané hlavné a veľké mestá.
- Život v mestách a ich problémy. Mesto, hlavné mesto, megalopolis.
- Život mimo miest. Vidiecke sídla, typy v rôznych svetadieloch.
- Kultúra, umenie, veda, šport, zamestnanie obyvateľov.
- Spoločenské zvyky.
- Naj Ameriky...

VZDELÁVACÍ ŠTANDARD

Austrália a Oceánia

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať polohu a pobrežie Austrálie z mapy (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány) („čítanie“ mapy), ✓ vysvetliť príčiny vzniku suchých oblastí v centrálnej a západnej časti Austrálie a celkový nedostatok vlhky a pitnej vody na území svetadielu, ✓ zdôvodniť jedinečnosť rastlinných a živočíšnych spoločenstiev v Austrálii, ✓ uviesť dva príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov žijúcich v Austrálii, ✓ rozlíšiť pevninské, sopečné a koralové ostrovy Oceánie, ✓ porovnať životné podmienky obyvateľov Austrálie a Nového Zélandu, 	<p>Austrália Tasmánia obratník Kozorožca Veľká koralová bariéra Veľké predelové vrchy, Austrálske Alpy, plošiny, nížiny, púšte, Uluru Eyrovo jazero, Murray, Darling, podzemná voda rastlinné pásma, živočíchy Tichý oceán, Tasmanove more Polynézia, Melanézia, Mikronézia Nový Zéland, Havajské ostrovy</p>
<ul style="list-style-type: none"> ✓ zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Austrálie, ✓ vysvetliť dôvody vysokého stupňa urbanizácie Austrálie, ✓ zostaviť tabuľku 5 najväčších miest Austrálie podľa tematickej mapy („čítanie“ mapy), 	<p>Austrálsky zväz Sydney, Melbourne, Perth, Canberra rozmiestnenie obyvateľstva, hustota zaľudnenia, prisťahovalectvo, pôvodní obyvatelia Austrálie (aborigénci), hospodárstvo a sídla, pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ rozlíšiť základné odvetvia hospodárstva, ✓ identifikovať najdôležitejšie odvetvia hospodárstva Austrálie, ✓ posúdiť možnosti hospodárskeho využitia najväčších ostrovov Oceánie, ✓ zdôvodniť zaradenie jednej z pamiatok Austrálie do Zoznamu kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ju na mape. 	
--	--

Polárne oblasti

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ opísať polohu Antarktídy voči ostatným kontinentom a oceánom („čítanie“ mapy), ✓ zdôvodniť pokrytie územia Antarktídy najväčším pevninským ľadovcom, ✓ vysvetliť striedanie polárneho dňa a noci v polárnych oblastiach, ✓ zhodnotiť ekologické riziká hospodárskeho využitia polárnych oblastí. 	<p>Antarktída, Arktída Grónsko Severný ľadový oceán, Južný oceán severný polárny kruh, južný polárny kruh pevninské ľadovce polárne stanice, hrozba znečistenia, globálne otepľovanie</p>

Amerika – Nový svet

Výkonový štandard	Obsahový štandard
<p>Žiak na konci 9. ročníka základnej školy vie/dokáže:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ vymedziť polohu Ameriky voči ostatným kontinentom a oceánom (čítanie mapy), ✓ opísať z mapy pobrežie Ameriky (zálivy, ostrovy, polostrovy, moria, oceány). („čítanie“ mapy), ✓ vysvetliť vznik najdlhšieho pásma pohorí na svete na západe Ameriky, ✓ zdôvodniť veľký počet sopiek a seizmicky aktívnych oblastí v Amerike, ✓ popísať oblasti ohrozené činnosťou tornád a hurikánov, ✓ zdôvodniť rozdiely v podnebí západných a východných oblastí Ameriky, ✓ porovnať typy krajiny v Amerike a Austrálii, ✓ uviesť tri príklady typických rastlinných a živočíšnych druhov v Amerike, ✓ zdôvodniť jedinečnosť a unikátnosť Amazonského dažďového pralesa, ✓ odôvodniť zaradenie dvoch pamiatok Ameriky do Zoznamu prírodného dedičstva UNESCO a ukázať ich na mape, ✓ opísať priebeh objavovania a osídľovanie Ameriky, 	<p>Amerika rovník, obratníky Severná Amerika, Stredná Amerika, Južná Amerika Malé Antily, Veľké Antily Kordillery, Andy, Apalačské vrchy, Brazílska vysočina sopky, zemetrasenia Mississippská nížina, Atlantická nížina, Orinocká nížina, Laplatská nížina hurikány, tornáda Mississippi, Missouri, Veľké kanadské jazerá, Amazonka, Orinoco, Uruguaj, Parana, Titicaca typy krajiny prírodné pamiatky zaradené v zozname prírodného a kultúrneho dedičstva UNESCO obyvateľstvo Ameriky, pôvodní obyvatelia, prisťahovalci (Angličania, Francúzi, Španieli, Portugalci, Afričania), miešanci, kresťanstvo Mexiko, Sao Paulo, Rio de Janeiro, Buenos Aires, Lima, New York, Chicago, Los Angeles, Toronto, Rio de Janeiro, Atlanta, Miami, Montreal, Washington, Ottawa</p>

<ul style="list-style-type: none"> ✓ vysvetliť dôvody veľkej kultúrnej rôznorodosti obyvateľstva Ameriky, ✓ popísať proces urbanizácie a uviesť jej príklady, ✓ popísať príčiny vysokej urbanizácie Ameriky, ✓ z obsahu tematickej mapy vytvoriť zoznam desiatich najväčších miest Ameriky („čítanie“ mapy), ✓ zhodnotiť vplyv prírodných podmienok na nerovnomerné rozmiestnenie obyvateľstva Ameriky, ✓ určiť dve najdôležitejšie odvetvia hospodárstva štátov Severnej Ameriky, ✓ uviesť najvýznamnejšiu poľnohospodársku plodinu, ktorá sa pestuje v rôznych regiónoch Ameriky, ✓ zdôvodniť výnimočnosť postavenia USA v Amerike aj vo svete, ✓ porovnať hospodársku vyspelosť štátov Ameriky, ✓ uviesť dva problémy, ktorým v súčasnosti čelí hospodárstvo USA. 	<p>hospodárstvo Ameriky USA Kanada Mexiko a štáty Strednej Ameriky Južná Amerika Latinská Amerika Brazília Argentína</p>
--	--

METÓDY A FORMY PRÁCE – STRATÉGIE VYUČOVANIA

Názvy tematických celkov	Stratégia vyučovania	
	Metódy a postupy	Formy práce
Planéta Zem, Austrália a Oceánia, Tichý oceán, Polárne oblasti Zeme, Amerika.	Brainstorming, tvorivé písanie, využitie IKT, práca s mapou, práca s atlasom a glóbusom, skupinová práca, tvorba projektov.	Samostatná práca, práca vo dvojiciach, skupinová práca, prezentovanie projektu.

UČEBNÉ ZDROJE

- Učebnica geografie pre 6. ročník ZŠ a 1. roč. gymnázií s osemročným štúdiom,
- Pracovný zošit „Hravá geografia“ pre 9. ročník ZŠ,
- Školský zemepisný atlas,
- Zemepisný atlas sveta,
- ďalšie zdroje: internet, odborné časopisy, vedecko-populárne časopisy.

HODNOTENIE PREDMETU

Hodnotenie úrovne vedomostí a zručností sa realizuje na základe Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov.

Kontrola a hodnotenie žiakov bude prebiehať nasledovne:

Predmet kontroly: dosiahnuté vedomosti, zručnosti a poznatky stanovené výkonovou časťou vzdelávacieho štandardu.

Spôsoby hodnotenia: slovné hodnotenie, klasifikácia známku, sebahodnotenie žiaka, pochvala

Formy hodnotenia: kontrolné práce, testy, krátke previerky, ústna odpoveď, aktivita žiaka (samostatná práca), projekty, referáty

Písomné práce a krátke previerky

Čas potrebný na vypracovanie písomných prác – testov, previerok je závislý od rozsahu a dôležitosti písomnej práce, previerky. Termíny písomných prác vyučujúci žiakom vopred oznámi, s výnimkou krátkych previerok, ktoré dokumentujú aktuálny stav pripravenosti žiaka na príslušnú vyučovaciu hodinu. Ak sa žiak z dôvodu absencie nezúčastní písomnej práce, písomnú prácu bude absolvovať na najbližšej vyučovacej hodine, a to z dôvodu, že o písomnej práci vedel v časovom predstihu. Počet písomných prác I- ŠkVP pre nižšie stredné vzdelávanie ISCED2 na ZŠ Lehnice UO Geografia – 9. ročník za klasifikačné obdobie je závislý od náročnosti a rozsahu učiva. Otázky budú mať bodové hodnoty a výsledky sa budú hodnotiť známku (stupeň 1-5) podľa počtu získaných bodov za správne odpovede. Časový rozsah testu/previerky: 15 – 20 minút.

Ústne odpovede

Žiak by mal absolvovať minimálne 1 ústnu odpoveď z jednotlivých prebratých tém za 1 klasifikačné obdobie (1 polrok). Termíny ústnych odpovedí vyučujúci vopred neoznamuje. Žiak bude hodnotený známku (stupeň 1- 5) podľa presnosti, plynulosti, istoty vo vyjadrovaní k danej téme, úrovne zvládnutia učiva (systematická príprava na vyučovanie geografie), nevynímajúc prácu s mapou v rámci predmetu geografia. Časový rozsah odpovede je 5 – 10 minút.

Projekty

Projekty žiakov sú hodnotené klasifikačnými stupňami 1-5. Predmetom hodnotenia je samostatný a korektný verbálny prejav žiaka, fantázia a nápaditosť. Minimálny počet projektov za jeden školský rok je jeden, maximálny počet dva. Doplňujúce hodnotenie za referáty a projekty má žiakom pomôcť pri celkovom polročnom/koncoročnom hodnotení príslušného predmetu. Prostredníctvom projektov majú žiaci možnosť nielen zosumarizovať osvojené poznatky, ale najmä efektívne prepojiť nadobudnuté vedomosti so životom v praxi.

Aktivita žiaka

Aktivita žiaka je hodnotená počas celého školského roka slovne, ako i písomne – známku. Žiak má v rámci vyučovania geografie priestor a možnosť prejavit' svoju aktivitu, a to v podobe ústnej, či písomnej.

Celkové hodnotenie: Výsledné hodnotenie žiaka bude súhrnom vyššie uvedených kritérií. Výsledná známka nebude získaná aritmetickým priemerom priebežných známok, ale bude odzrkadľovať prácu žiaka počas celého školského roka.

Hodnotiaca škála:

100 – 91 % 1 (výborný)

90 – 76 % 2 (chválitebný)

75 – 51 % 3 (dobrý)

50 – 26 % 4 (dostatočný)

< 26 % 5 (nedostatočný)